

**PROGRAM PROFILAKTYKI
SPECJALNEGO OŚRODKA
SZKOLNO-WYCHOWAWCZEGO TPD
W MYŚLIBORZU**

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Z 2002 r. Nr 10, poz. 96)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. W sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Z 2003 r. Nr 11 poz. 1140).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. W sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Z 2003 r. Nr 26, poz. 226).

Wstęp

Profilaktyka to proces wspierania dziecka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi rozwojowi oraz eliminacji czynników zagrażających zdrowiu. „Celem działań profilaktycznych jest zapobieganie lub przeciwdziałanie zjawiskom odbiegającym od normy i doprowadzenie zainteresowanych osób do stanu prawidłowego akceptowanego w danym środowisku”(Biblioteczka reformy MEN nr 13).

Po dokonaniu diagnozy i stwierdzeniu, jakie są potrzeby i problemy w Ośrodku powstał Program Profilaktyki. Adresatem programu są dzieci i młodzież w wieku od 7 do 24 lat z orzeczoną niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, wychowankowie SOSW w Myśliborzu.

Większość wychowanków naszego Ośrodka pochodzi ze środowisk wiejskich. Duża część rodzin znajduje się w ciężkiej sytuacji materialnej, utrzymuje się z zasiłków dla bezrobotnych, podejmuje prace sezonowe, korzystają z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Większość rodziców posiada wykształcenie podstawowe i zawodowe. Sytuacja socjalno-bytowa jest przeciętna lub poniżej przeciętnej, znaczna część wychowanków pochodzi z rodzin o niskim statucie materialnym, korzystając z różnego rodzaju pomocy społecznej. Środowiska rodzinne wychowanków przejawiają również zachowania patologiczne (alkoholizm). Rodziny w większości są niezaradne życiowo i nie potrafią się znaleźć w nowej rzeczywistości. Efektem niskiej świadomości pedagogicznej rodziców i deficytów rozwojowych dzieci jest ich niewłaściwe funkcjonowanie w wielu aspektach życia. Stąd też wynika wiele zadań dla Ośrodka, zarówno w odniesieniu do dzieci jak i ich środowiska rodzinnego oraz odpowiedniego doboru metod i form pracy.

Jest to program profilaktyki problemowej, w której obiektem działań jest całe środowisko szkolne. Kierunki działań obejmują profilaktykę pierwszorzędową. Profilaktyka pierwszorzędowa skierowana jest do grup niskiego ryzyka, której celem jest promocja zdrowego stylu życia.

Obszary problemowe zdiagnozowane w Ośrodku to:

- higiena
- zachowania agresywne
- uzależnienia

Cele ogólne programu:

1. Zapobieganie zjawisku agresji wśród uczniów.
2. Rozbudzanie zainteresowań.
3. Organizowanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu.
4. Promocja zdrowego stylu życia.
5. Wsparcie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami.
6. Obalanie stereotypów i mylnego obrazu rzeczywistości podawanego przez media (przemoc).
7. Zapobieganie występowaniu zachowań problemowych.
8. Dostarczanie uczniom wiedzy dotyczącej zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

1. Stwarzanie przyjaznego klimatu, dobra komunikacja interpersonalna, właściwe relacje między nauczycielami i uczniami, udzielanie emocjonalnego wsparcia dzieciom i młodzieży, umiejętne dostarczanie rzetelnych informacji.
2. Promocja zdrowego stylu życia i wartościowych form spędzania wolnego czasu.
3. Budowanie pozytywnego wzorca nauczyciela.
4. Budowanie dobrej współpracy z rodzicami i pozyskiwanie ich jako sojuszników działań wychowawczych oraz profilaktycznych prowadzonych przez nauczycieli.

Realizatorzy programu.

- Dyrektor Ośrodka
- Nauczyciele
- Wychowawcy klas
- Wychowawcy grup wychowawczych w internacie
- Pedagog
- Logopeda
- Rehabilitant
- Rodzice
- Wolontariusze
- Pielęgniarka szkolna

Czynniki sprzyjające oddziaływaniom profilaktycznym:

- silna więź emocjonalna z rodzicami,
- zainteresowanie nauką szkolną,
- uwewnętrzniony szacunek do norm, wartości, autorytetów.
- stała opieka sprawowana przez kompetentną osobę dorosłą,
- umiejętność rozwiązywania problemów,
- poczucie własnej skuteczności,
- podejmowanie aktywności (sport, nauka),
- radzenie sobie z emocjami,
- pozytywna grupa rówieśnicza.

Przewidywane efekty oddziaływań profilaktycznych:

1. Uczniowie nie będą przejawiać zachowań agresywnych.
2. U uczniów rozbudzone zostaną zainteresowania.
3. Uczniowie prowadzić będą zdrowy styl życia.
4. Uczniowie będą umieli zgłosić się po wsparcie w trudnej dla siebie sytuacji.

CZYNNIKI RYZYKA	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI
1. Środowisko społeczne i normy, które w nim występują: - negatywne wzorce w mediach	- zwiększenie kontroli oglądanych przez dzieci programów telewizyjnych, - umiejętność segregowania informacji i krytycznego ich odbioru, - przygotowanie do świadomego i odpowiedzialnego korzystania ze środków masowej komunikacji (telewizji, prasy), - przygotowanie do odróżniania fikcji od rzeczywistości w przekazach medialnych,	pogadanki na temat roli mediów i ich wpływu na postawy człowieka,

<p>- niepożądane treści w Internecie</p> <p>- zajęcia pozalekcyjne</p>	<p>- zabezpieczenie komputerów przed dostępem uczniów do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju psychicznego,</p> <p>- promowanie nowych, atrakcyjnych form zajęć pozalekcyjnych, - kształtowanie zainteresowań uczniów,</p>	<p>- stosowanie oprogramowania zabezpieczającego,</p> <p>- poszerzenie zakresu zajęć,</p>
<p>2. Negatywne wzorce zachowań w domu rodzinnym:</p> <p>- słaba współpraca rodziców, uczniów przejawiających zachowania agresywne z Ośrodkiem,</p>	<p>- zwiększenie częstotliwości kontaktów z domem rodzinnym uczniów, - podniesienie wiedzy rodziców w zakresie ich wpływu na zdrowie i rozwój dziecka,</p>	<p>- ulotki dla rodziców, - przekazywanie na bieżąco informacji dotyczących zachowania uczniów, -zwiększenie częstotliwości kontaktów z rodzicami poprzez wysyłanie wezwań, rozmowy telefoniczne, -natychmiastowe powiadomienie o występowaniu</p>

<p>- niski poziom wiedzy psychologiczno-pedagogicznej rodziców,</p>	<p>- większy udział rodziców w życiu Ośrodka,</p> <p>- wspieranie wychowawczej funkcji i zadań rodziny,</p>	<p>zachowań agresywnych,</p> <p>- zaproszenia do udziału w imprezach organizowanych przez Ośrodek,</p> <p>- podejmowanie zadań mających na celu zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa i wsparcia w sytuacjach braku lub niedostatecznej opieki rodzicielskiej,</p>
<p>3. Grupy rówieśnicze:</p> <p>- uległość wobec grupy,</p> <p>- przemoc i agresja,</p> <p>- niktynizm,</p> <p>alkoholizm</p>	<p>- podejmowanie działań integrujących grupę rówieśniczą, klasę, społeczność Ośrodka,,</p> <p>- rozszerzenie wiedzy uczniów na temat sposobów radzenia sobie ze stresem,</p> <p>- wykorzystanie wsparcia ze strony specjalistów,</p> <p>- wyposażenie uczniów w wiedzę dotyczącą sposobów radzenia sobie z agresją,</p> <p>- kontynuowanie realizacji programów profilaktycznych,</p> <p>-dostarczenie uczniom wiedzy nt. szkodliwości palenia tytoniu, spożywania napojów</p>	<p>- organizowanie spotkań, imprez, wycieczek i zabaw integracyjnych,</p> <p>- pogadanki w klasach,</p> <p>- zorganizowanie konkursów plastycznych,</p> <p>- warsztaty dla uczniów na temat agresji, przemocy, niktynizmu, alkoholizmu, asertywności.</p>

	alkoholowych.	
4. Życie rodzinne, problemy materialne.	- wspomaganie uczniów z biednych rodzin,	- pomoc rzeczowa i materialna,
5. Niepełnosprawność i zaburzenia emocjonalne.	- uświadomienie wartości zdrowego stylu życia oraz potrzeby troski o swoje zdrowie, - poprawa jakości życia poprzez dbanie o stan zdrowia, higienę osobistą, zdrowe odżywianie, naganny stosunek do nałogów, umiejętność rozwiązywania problemów,	- kierowanie do specjalistów i instytucji udzielających pomocy specjalistycznej, - pogadanki na temat zdrowia i higieny, filmy, - konkursy o tematyce zdrowotnej,
6. Jednolity system postępowania.	- prowadzenie ujednoczonych działań przez ośrodek i dom rodzinny.	- reagowanie na wszelkie przejawy naruszenia przez uczniów zasad zachowania, dyscypliny szkolnej, w szczególności na przemoc fizyczną, agresję, używanie wulgarnych wyrazów i zwrotów, wulgarne gesty, - wspólne spotkania w Ośrodku obu środowisk,
7. Konstrukttywne postawy	- współpraca – reagowanie w sytuacjach trudnych,	- zorganizowanie szkoleniowej rady

wychowawcze:	<ul style="list-style-type: none"> - pogłębianie wiedzy i umiejętności nauczycieli, - jasny przepływ informacji,	pedagogicznej dla nauczycieli, samokształcenie, <ul style="list-style-type: none"> - „Agresja i przemoc w szkolnych działaniach profilaktycznych” - szkolenie rady pedagogicznej w zakresie kryzysów dzieci i młodzieży w okresie dojrzewania ze szczególnym uwzględnieniem przejawów zachowań destrukcyjnych – szkolenie przeprowadzone przez pielęgniarkę szkolną
--------------	---	--

RAMOWA TEMATYKA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

- **ZADANIA DO REALIZACJI PROGRAMU
PROFILAKTYCZNEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ
SPECJALNEJ**

CEL:

Kształtowanie zdrowego stylu życia

ZADANIA:

UCZEŃ PROWADZI ZDROWY TRYB ŻYCIA.

Posiada podstawowe nawyki higieniczne:

- myje ręce przed posiłkiem, po wyjściu z toalety i zawsze wtedy , gdy są brudne;
- potrafi prawidłowo szczotkować zęby;
- myje zęby rano, wieczorem i po każdym posiłku;
- potrafi dbać o higienę całego ciała;
- dba o czystość bielizny osobistej;
- dba o estetykę wyglądu zewnętrznego;
- potrafi ubrać się stosownie do pogody;
- wie jak ważny jest dla zdrowia sen;
- rozumie szkodliwość nadmiernego hałasu

Posiada podstawową wiedzę dotyczącą zdrowego odżywiania:

- potrafi przezwyciężyć niechęć do niektórych pokarmów;
- zna negatywne skutki nadmiernego spożywania słodczy;
- nie pije wody nie przegotowanej i pochodzącej z nieznanych źródeł;
- myje przed spożyciem warzywa i owoce.

Posiada umiejętność spędzania wolnego czasu w aktywny sposób:

- rozumie jakie znaczenie dla zdrowia ma aktywność ruchowa ;
- aktywnie uczestniczy w zorganizowanych zajęciach sportowych i rekreacyjnych;
- potrafi sam w sposób aktywny zorganizować sobie czas wolny;
- zna zasady bezpieczeństwa obowiązujące podczas zabaw i gier sportowych.

CEL:

Redukowanie i ograniczanie przemocy i zachowań agresywnych

ZADANIA:

KONTROLUJE EMOCJE, POTRAFI ROZŁADOWAĆ NAPIĘCIE.

Przestrzega regulaminów obowiązujących w placówce:

- zna regulaminy obowiązujące w Ośrodku;
- wie jakie są prawa i obowiązki ucznia;
- zna system nagród i kar

Posiada umiejętność rozwiązywania konfliktów bez używania przemocy:

- potrafi reagować na negatywne zachowania kolegów;
- stosuje formy grzecznościowe w stosunku do kolegów i dorosłych;
- potrafi przyznać się do winy (błędu);

Pomaga innym:

- potrafi pomóc kolegom w trudnych sytuacjach i codziennych czynnościach;
- dokładnie wypełnia swoje obowiązki;

Reaguje na nieprawidłowe zjawiska (bójki, kradzieże, wyłudzenia):

- rozróżnia zachowania właściwe od niewłaściwych;
- w sytuacjach zagrożenia potrafi zwrócić się o pomoc do dorosłych.

CEL:

Uczeń bez nałogów.

ZADANIA:

POSIADA PODSTAWOWĄ WIEDZĘ NA TEMAT NAŁOGÓW.

Ma podstawowe wiadomości dotyczące szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu:

- wie jakie zagrożenie ma dla osób palących i przebywających w ich otoczeniu palenie papierosów;
- rozumie, czym dla zdrowia człowieka jest picie alkoholu;

Posiada umiejętność odmawiania osobom, które częstują używkami:

- umie w zdecydowany sposób odmówić przyjmowania i korzystania z używek;
- ma negatywny stosunek do osób częstujących używkami
Prezentuje postawę ograniczonego zaufania do osób nieznajomych.

ZADANIA DO REALIZACJI PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO W GIMNAZJUM SPECJALNYM

CEL:

Kształtowanie zdrowego stylu życia.

ZADANIA:

STOSUJE ZASADY ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

- Posiada nawyki higieniczne.
- Rozumie zmiany zachodzące w organizmie związane z okresem dojrzewania.
- Zna prawidłowe relacje międzyludzkie w sferze seksualności człowieka- „bezpieczny dotyk”.
- Posiada wiedzę z zakresu higieny intymnej.
- Zna potrzebę i zasady prawidłowego odżywiania się.
- Rozumie znaczenie sportu i wypoczynku dla prawidłowego rozwoju i zdrowia.

CEL:

Redukowanie i ograniczanie przemocy i zachowań agresywnych.

ZADANIA:

ZACHOWUJE SIĘ W SPOSÓB SPOŁECZNIE AKCEPTOWANY.

- Wie jak reagować na zjawiska przemocy wobec siebie i innych osób.
- Zna pojęcie agresji i różne jej formy.
- Posiada umiejętność prawidłowego komunikowania się z innymi osobami.
- Wie co oznacza kompromis i negocjacje.
- Umie współdziałać w grupie.
- Posiada szacunek dla pracowników Ośrodka.

CEL:

Uczeń bez nałogów.

ZADANIA:

NIE STOSUJE ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH.

- Poprawnie ocenia sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu.
- Rozróżnia podstawowe środki odurzające i wie, jakie są skutki ich zażywania.
- Wie jak umiejętnie zorganizować sobie czas wolny.

- Zna różne sposoby odmawiania i potrafi je stosować w kontaktach z innymi osobami.
- Umie dokonywać właściwych (społecznie akceptowanych) wyborów w oparciu o posiadaną wiedzę.

ZADANIA DO REALIZACJI PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO W PONADGIMNAZJALNEJ SZKOLE PRZYSPOSABIAJĄCEJ DO PRACY

CEL:

Kształtowanie zdrowego stylu życia.

ZADANIA:

STOSUJE ZASADY ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

- Posiada nawyki higieniczne.
- Rozumie zmiany zachodzące w organizmie związane z okresem dojrzewania.
- Zna prawidłowe relacje międzyludzkie w sferze seksualności człowieka- „bezpieczny dotyk”.
- Posiada wiedzę z zakresu higieny intymnej.
- Zna potrzebę i zasady prawidłowego odżywiania się.
- Rozumie znaczenie sportu i wypoczynku dla prawidłowego rozwoju i zdrowia.

CEL:

Redukowanie i ograniczanie przemocy i zachowań agresywnych.

ZADANIA:

ZACHOWUJE SIĘ W SPOSÓB SPOŁECZNIE AKCEPTOWANY.

- Wie jak reagować na zjawiska przemocy wobec siebie i innych osób.
- Zna pojęcie agresji i różne jej formy.
- Posiada umiejętność prawidłowego komunikowania się z innymi osobami.
- Wie co oznacza kompromis i negocjacje.
- Umie współdziałać w grupie.
- Posiada szacunek dla pracowników Ośrodka.

CEL:

Uczeń bez nałogów.

ZADANIA:

NIE STOSUJE ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH.

- Poprawnie ocenia sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu.
- Rozróżnia podstawowe środki odurzające i wie, jakie są skutki ich zażywania.
- Wie jak umiejętnie zorganizować sobie czas wolny.
- Zna różne sposoby odmawiania i potrafi je stosować w kontaktach z innymi osobami.
- Umie dokonywać właściwych (społecznie akceptowanych) wyborów w oparciu o posiadaną wiedzę.

FORMY REALIZACJI I PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Powyższe cele realizowane są poprzez następujące formy pracy:

1. Pogadanki, prelekcje, lekcje z wychowawcą, zajęcia w internacie.
2. Imprezy plenerowe np. .Dzień Dziecka.
3. Imprezy kameralne np. andrzejki, Mikołajki
4. Zajęcia rekreacyjne np. gry i zabawy, konkursy, spacerzy i inne.
5. Zawody sportowe szkolne i pozaszkolne.
6. Współpraca z rodzicami
  - oddziaływanie na rodziców poprzez wywiady środowiskowe, rozmowy, zebrania w klasach i inne.
  - Angażowanie rodziców w życie Ośrodka poprzez zapraszanie na uroczystości, kontakt listowy i telefoniczny, zebrania w klasie i inne.
7. Współpraca ze środowiskiem lokalnym.
  - Współpraca z władzami samorządowymi i organizacjami społecznymi oraz oświatowymi
  - Udział w imprezach i akcjach organizowanych przez władze miasta oraz organizacje samorządowe i oświatowe.
8. Opieka medyczna: pielęgniarka szkolna, zajęcia higieniczne prowadzone przez wychowawców internatu i nauczycieli.

Ewaluacja.

Na każdym etapie realizacji programu profilaktycznego należy szukać odpowiedzi na pytanie: czy i jak podjęte działania wpłynęły na uczniów, ich wiedzę, umiejętności i postawy? Czy osiągamy założone cele programu? Odpowiedzi na te pytania, nie są łatwe, bowiem pamiętać należy, że postawy człowieka kształtują się przez całe życie, a w okresie dojrzewania na postawy młodzieży wpływa wiele czynników. Monitorowanie i ewaluacja polega na uzyskiwaniu informacji zwrotnych podczas regularnych spotkań Rady Pedagogicznej uzyskanych od wychowawców i nauczycieli.

Sprawdzonym źródłem informacji do ewaluacji procesu będą:

- dyskusje z nauczycielami na forum rady pedagogicznej
- obserwacje pracy nauczyciela z dziećmi
- dyskusje z uczniami i rodzicami
- przeprowadzenie ankiet wśród rodziców i uczniów
- hospitacje uroczystości i apeli szkolnych
- udział uczniów w różnego rodzaju imprezach na terenie szkoły i poza nią
- analiza trudnych przypadków wychowawczych, podejmowanych działań zaradczych i postępów w tym zakresie
- analiza wytworów pracy uczniów
- rozmowy i wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami
- podsumowania udziału uczniów w konkursach, turniejach, itp.
- obserwacja zachowań w różnych sytuacjach typowych i nowych

W związku z tym planowane zadania są uzupełniane, często poszerzane o sprawy wynikające z bieżących wydarzeń.

INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE OŚRODEK W DZIAŁANIACH PROFILAKTYCZNYCH

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO- PEDAGOGICZNA
UL. MARCINKOWSKIEGO 10 A
TELEFON: 747-30-70

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
UL. PÓŁNOCNA 15
TELEFON: 747-23-03

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
UL. SPOKOJNA 22
TELEFON: 747-21-43 747-34-40

Uwagi końcowe.

Program profilaktyczny Ośrodka Szkolno – Wychowawczego TPD obejmuje Szkołę Podstawową Specjalną, Gimnazjum Specjalne, Szkołę Przystosowaną do Pracy. Dokument został zatwierdzony przez Radę pedagogiczną dnia 23.08.2013 roku.

